

ЛІНГВО-КОМУНІКАТИВНІ ПРИНЦИПИ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Доп. - Крахматова Д., ПР-23

Наук. кер. – ст. викл. Чуланова Г.В.

Потреби щоденного усного неофіційного особистого і масово-орієнтованого спілкування у низці комунікативних сфер у повному обсязі можуть реалізовуватися зараз не лише у вигляді мовленнєвих форм кодифікованої літературної мови, але і, все більш ефективно, за допомогою вербальних і невербальних менш регламентованих різновидів MESE (Modern Educated southern English) і перш за все, ресурсів сучасної англійської літературно-розмовної мови Standard Educated Colloquial English (SECE).

Розмовна мова взагалі і літературна розмовна мова ЛРМ \ SECE, зокрема, нерідко асоціюються з поняттям «усна мова» (oral speech, spoken English). Це зумовлено також широким тлумаченням поняття «мовний твір», пов'язаного з дихотомією «одиниці мови»: «одиниці мовлення». Крім того, ряд найновітніших досліджень SECE здійснюється у рамках «дискурсу».

Англійськими еквівалентами понять «усне мовлення / письмове мовлення» позначають форму реалізації мови, є поєднання слів oral speech / written language.

Принциповим відмінностям між цими поняттями присвячені серйозні дослідження останнім часом, виконані Й. Вахеком, Б.М. Гаспаровим, К.А. Долініним, Д. Таннен та іншими вченими.

Аналіз вітчизняної і зарубіжної літератури останніх років на тему про положення літературно-розмовної мови, свідчать про відому еволюцію поглядів лінгвістів у напрямку визнання ЛРМ літературного статусу. Відповідно, деякі лінгвісти (вчені Празької школи також) схиляються до того, що опозиція «кодифіковане мовлення» : «не кодифіковане мовлення» і застосування до ЛРМ і за теперішніх умов у ряді країн не зовсім вдале. Насправді, аналізуючи SECE навряд чи можна його віднести до мовлення некодифікованого, оскільки процес

кодифікації набирає силу: з'явилась ціла серія словників і лексикографічних посібників типу "A Handbook of Colloquial Usage"; підготовлена і проходить апробацію у процесі навчання в університетах і коледжах серія підручників з елементами SECE типу "Viewpoints"; проводиться розробка фундаментальних і прикладних проблем колоквіалістики (підручники серії "Cambridge Textbook in Linguistics"); ведеться активна розробка проблем «розмовності» з цілої низки наукових напрямків етнометодології, теорії комунікації, філософії мови, соціо- і психолінгвістики.

Вимагає розшифровки слово «прийняте» (вживання), чи застосоване до LPM/SECE за цим стоїть досить широкий спектр вимог ситуації спілкування, ролевих приписів і рольових очікувань, тематика промов, жанру і типу мовлення, установки і настрою комуні кантів та ін. (Наприклад, «прийнятою» формулою прощання у SECE може бути в одному випадку *Bye-bye, Love!* в іншому (ірон.) *Buzz off, old woman!*, обидва випадки у звертанні не можуть викликати сумнівів, що вони порушують «прийнятий» ритуал.)

На думку П.Траджилла і Д.Хенна, за останні роки ставлення в Англії до використання знижених різновидів мови, особливо за межами престижно – протокольної сфери, значно змінюється у бік більшої терпимості до них. При цьому більш позитивне враження на слухача призводять діалектні і акцентні «благозвучні» риси, які асоціюються з селищними районами «доброї старої Англії», чого не можна сказати про міську стандартну мову англійців.

У більшості лексичних дереватів SECE розмовна специфіка частіше за все виявляється не тому, що вони утворюються за допомогою специфічних розмовних афіксів, наприклад, типу –іє, як у слові *auntie* («тітонька» – розмовний псевдонім – прізвисько Бі – Бі – Сі через надмірного у минулому тону випущених програм), а перш за все завдяки незвичайному поєднанню словотворчих (у тому числі і стандартно – літературних) елементів: наприклад, за допомогою форманта –est (структурне значення найвищого ступеня прикметників)

підлітки утворили і широко використовують розмовно – жаргонне слово *baddest*, яке означає «найкращий». Доволі продуктивним в утворенні розмовних неологізмів і стандартний суфікс *-er* (структурне значення діяча), наприклад, *looker-in* («захоплений» телеглядач).

Нерідко граматики кваліфікують варіативні граматичні структури SECE, які співвідносяться з аналогічними структурами MESE як «ненормативні» і навіть «помилкові». Подібне ствердження можна зустріти, наприклад, у граматичному довіднику “*Fowler’s Modern English Usage*” щодо розмовного *who*, вживаного «замість» *whom* у реченні *Who did you hear it from?*, і , відповідно, щодо місцезнаходження прийменника (*from whom* або *who ... from*). Між тим, вказані варіативні конструкції типові і достатньо нормативні у системі правил SECE. Інша справа, коли замість фрази *I haven’t seen anything* використовується конструкція типу *I ain’t seen nothing*, яка відноситься до поза літературного просторіччя. Прояв подібної фрази у ході мовленнєвого контакту на фоні літературного мовлення сигналізувало або про те, що мовець – носій соціального діалекту, або про намічене етико – стилістичне пониження мовлення освіченої людини з метою створення іронічного (скептичного) ефекту. Таким чином, принцип правильності (і нормативності) не лише релевантний, але й достатньо конструктивний для розуміння сутності ЛРМ. Слід зазначити, що ця проблема тільки-но починається відпрацьовуватися у світовій лінгвістиці.

КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ВІРШОВАНОГО ТВОРУ

Доп. - Нестеренко Ю., ПР-23
Наук. кер. - викл. Матюшенко О.Ю.

З кожним роком зростає роль художнього перекладу як засобу постійного взаємообміну духовними цінностями, розширення меж і збагачення національних культур. Інтенсивний розвиток перекладної літератури спричиняє велику